

Vergaderjaar 2007–2008

31 444 IXB

**Jaarverslag en slotwet ministerie van Financiën
2007**

Nr. 6

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 18 juni 2008

De vaste commissie voor Financiën¹ heeft over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2007 van het Ministerie van Financiën (Kamerstuk 31 444 IXB, nr. 2) de navolgende vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd.

Deze vragen, alsmede de daarop op 17 juni 2008 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Blok

De wnd. griffier van de commissie,
Vente

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Vendrik (GL), Blok (VVD), voorzitter, Ten Hoopen (CDA), ondervoorzitter, Weekers (VVD), Gerken (SP), Van Haersma Buma (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Haverkamp (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Irrgang (SP), Luijben (SP), Kalma (PvdA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Cramer (CU), Van der Burg (VVD), Van Dijck (PVV), Spekman (PvdA), Heerts (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Tang (PvdA) en Vos (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Halsema (GL), Remkes (VVD), Jonker (CDA), Aptroot (VVD), Van Gerven (SP), De Vries (CDA), Van Hijum (CDA), Mastwijk (CDA), De Krom (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Pechtold (D66), Kant (SP), Ulenbelt (SP), Van der Veen (PvdA), Smilde (CDA), Anker (CU), Nicolai (VVD), De Roon (PVV), Van Dam (PvdA), Smeets (PvdA), Karabulut (SP), Thieme (PvdD), Heijnen (PvdA) en Roefs (PvdA).

1

Kunnen de uitgaven voor huursubsidie c.q. huurtoeslag gedurende de periode 2003 t/m 2007 worden aangegeven?

Kan een sluitende verklaring voor de uitgavenstijging worden gegeven, zoals die blijkt uit het jaarverslag van het ministerie van VROM?

Welke rechtmatigheidsfouten bij het verstrekken van voorschotten zijn geconstateerd?

Een verklaring voor het totaalbedrag huurtoeslag 2006 en 2007 kan pas worden gegeven nadat het definitief toekennen is afgerond.

De bij de voorschotverstrekking huurtoeslag geconstateerde fouten worden voornamelijk veroorzaakt door onjuist of geheel niet verwerkte mutaties op reeds ingediende aanvragen en dubbele toeslagbetrokkenheid (beide partners ontvingen een voorschot). De fouten zullen in 2008 zoveel mogelijk bij het definitief toekennen worden gecorrigeerd.

Uitgaven huursubsidie/huurtoeslag (x € 1000)

	2003	2004	2005	2006	2007
Huursubsidie	1 628 797	1 669 667	1 568 342	46 422	10 560
Huurtoeslag	0	0	127 716	2 089 335	2 291 688
Totaal HT en HS	1 628 797	1 669 667	1 696 058	2 135 757	2 302 248

2

Richt het bezwaaronderzoek bij de Belastingdienst zich ook op de reguliere bedrijfsvoeringsprocessen?

In hoeverre worden de problemen bij de Belastingdienst veroorzaakt door het nog steeds bestaande proces van zelfsturing?

Ja.

Het zelfsturingconcept staat hier los van. Overigens zij opgemerkt dat zelfsturing geldt als mogelijk model voor de werkunits, maar niet verplicht is. Lang niet alle units hanteren dit in de praktijk. Voor de massale processen, zoals de Centrale Administratie en de BelastingTelefoon, is zelfsturing, gegeven het karakter van het proces, sowieso minder aan de orde.

3

Wat hebben de boekenonderzoeken opgeleverd?

Boekenonderzoeken moeten geplaatst worden in de context van de overkoepelende hoofddoelstelling van de Belastingdienst, te weten het bevorderen van compliance. Zowel (horizontaal en verticaal) toezicht als dienstverlening dragen bij aan de compliance-doelstelling. Boekenonderzoeken is één van de instrumenten van verticaal toezicht. In termen van effectiviteit (wat levert het op) moet de inzet van instrumenten worden afgezet tegen de te verwachten bijdrage aan de compliance. De directe bijdrage (effect) is niet meetbaar. Daarom wordt gewerkt met wel meetbare indicatoren, zoals aantallen boekenonderzoeken, aantal boekenonderzoeken met een correctie en het percentage boekenonderzoeken met een correctie. Concreet leidden de boekenonderzoeken bij de middelen IB/LB/OB/Vpb in 2007 in 70% van de gevallen tot een correctie van de aangifte.

4

Hoe wordt ingespeeld op het door de ARK geschetste risico's bij het toezicht op omzetbelasting?

Wat is de omvang van het gesignaleerde «capaciteitsgebrek»?

Waarom is van deze onvolkomenheden in de controle op dit onderdeel geen melding gemaakt in het jaarverslag, terwijl op pag. 20 van het jaarverslag wordt gesteld dat alle toezichtsdoelen 2007 zijn gerealiseerd?

Voor het eerste deel van de vraag wordt verwezen naar het antwoord op vraag 3.

In 2007 is het voorgekomen dat negatieve aangiften, die de norm overschreden, niet behandeld zijn. In de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag is in dit kader gemeld dat de beheersing van (hoge) teruggaven en verminderingen omzetbelasting over 2007 te kort heeft geschoten. In hoeverre dit probleem is ontstaan door «capaciteitsproblemen» laat zich niet becijferen.

Voor de inkomstenbelasting zijn zeven teruggaven boven € 200 000 gedaan, welke door de Algemene Rekenkamer als onterecht zijn aangemerkt. De Belastingdienst heeft hierop terugvorderingacties ingesteld. Op de uitvoering van de vastgestelde procedures zal in 2008 strikt worden toegezien.

5

Wat zijn de oplossingen die de Belastingdienst heeft genomen om onterechte teruggaven te voorkomen?

Zie antwoord op vraag 4.

6

Wanneer stapt de Belastingdienst af van het gebruik van normoverschrijdingen bij de omzetbelasting? Is het immers niet juist dat door het hanteren van een normbedrag dit bedrag op den duur voorspelbaar is voor ondernemers, waardoor ze hun gedrag gaan aanpassen?

De Belastingdienst stapt niet af van het gebruik van normoverschrijdingen bij teruggaven omzetbelasting. Om het geschatte risico te verkleinen zal in 2008 wel worden bekeken hoe de niet risicovolle negatieve aangiften in het toezicht kunnen worden betrokken. Een voorstel daartoe wordt momenteel ontwikkeld. Overigens geldt op dit moment al dat de niet risicovolle aangiften altijd onderwerp kunnen zijn van een regulier boekenonderzoek.

7

Is in 2007 de nadruk gelegd op het definitief toekennen van de toeslagen van 2006?

Welke gevolgen heeft dat voor het toezicht op de voorschotten in 2007? Welke gevolgen kan dit nog hebben voor het definitief toekennen van de toeslagen over 2007?

In 2007 heeft zowel het definitief toekennen van de toeslagen 2006 als het toezicht op de voorschotten 2007 aandacht gekregen. Het toezicht op de voorschotverstrekking 2007 heeft zich conform het – met de beleidsdepartementen afgestemde – toezichtsplan met name gericht op zogeheten evidente «geen recht» situaties alsmede op aanvragers die op een signaleringslijst zijn geplaatst naar aanleiding van de aanvraag 2006. Het gevolg hiervan is in ieder geval dat voorkomen wordt dat burgers de volledige toeslag over 2007 terug moeten betalen.

8

Waarom en in welk opzicht zijn de gegevens over de omvang van de werkgeversbijdrage precies onbetrouwbaar en voor controle onbruikbaar? Wat gaat de dienst hier aan doen? Welke invloed heeft de onbetrouwbaarheid van de gegevens op de overschrijding bij de kinderopvangtoeslagen?

De Belastingdienst heeft voor het toeslagjaar 2006 in het kader van de Wet kinderopvang een suppletie op de kinderopvangtoeslag verstrekt, indien de werkgever geen of voldoende bijdrage verstrekte in de kosten van

kinderopvang. De Belastingdienst heeft in 2007 bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag 2006 geen toezicht uitgevoerd op de door aanvragers opgegeven werkgeversbijdrage. Dit kwam doordat de uit de loonaangifteketen ontvangen gegevens van onvoldoende kwaliteit waren om een toezichtactie op te kunnen baseren.

Door de Belastingdienst is over het toeslagjaar 2006 in verband met suppletie werkgeversbijdrage circa € 72 mln. aan toeslaggerechtigden vergoed. Omdat het bedrag van de daadwerkelijke onzekerheid onvoldoende nauwkeurig bepaald kon worden heeft de Algemene Rekenkamer de totale financiële stroom als onzeker aangemerkt. De daadwerkelijke onzekerheid bevindt zich in ieder geval ruimschoots beneden het genoemde bedrag.

Vanwege het feit dat ruim een derde van alle werknemers onvoldoende of geen bijdrage van de werkgever in de kosten van kinderopvang ontvingen, is de regeling inmiddels gewijzigd. Voor 2007 is er sprake van een verplichte werkgeversbijdrage die door de werkgever rechtstreeks aan de Belastingdienst wordt afgedragen.

9

Hoe is het mogelijk dat bij de omzetbelasting een bedrag van 33 miljoen euro ten onrechte is teruggegeven?

Zoals ook in de bedrijfsvoeringsparagraaf is verwoord is de beheersing van (hoge) teruggaven omzetbelasting over 2007 onvoldoende geweest. Daardoor is bij de omzetbelasting voor genoemd bedrag aan onterechte teruggaven gedaan (op een totaal aan € 21,2 miljard aan teruggaven omzetbelasting).

10

Wat zijn de gevolgen van de niet volledig op elkaar aangesloten processen «heffen en innen» enerzijds en «beschikken en betalen», ontstaan door omissies bij de Centrale Administratie van de Belastingdienst, hetgeen zich vertaalt in een onzekerheid van 255 miljoen euro?

Het niet op elkaar aansluiten van heffing- en inningsystemen en beschikking- en betaalsystemen heeft in beginsel tot gevolg dat onzeker wordt of alle vorderingen wel ingesteld zijn dan wel of alle betalingen terecht zijn verricht. De Belastingdienst zoekt op dagbasis aansluiting tussen de heffingssystemen en de centrale invorderingsadministratie. Na de jaarafsluiting heeft de Auditdienst Financiën aanvullend gevraagd om ook de totaalaansluiting over geheel 2007 te maken. Deze aansluiting is door de Belastingdienst zo goed mogelijk gemaakt. Er waren geen aanwijzingen dat zich daadwerkelijk verschillen voordoen. Tevens bevonden de resterende verschillen zich ruimschoots binnen de tolerantiegrenzen. Om deze redenen is besloten om nader onderzoekwerk achterwege te laten. Voor 2008 zal de Belastingdienst de totaalaansluiting periodiek gaan maken.

11

Hoeveel onterechte teruggaven zijn er gedaan boven de € 200 000? Wat zijn de oplossingen die de Belastingdienst heeft genomen om deze te beperken?

Zie antwoord op vraag 4.

12

Hoe komt het dat de problemen in de aansluitingen, zoals ook geconstateerd door de Algemene Rekenkamer, voor een belangrijk deel direct samen hangen met de gebrekkigheid van het huidige toeslagsysteem? Kan de regering dat uitleggen?

Wanneer zal het nieuwe systeem, waarmee de problemen zullen worden opgelost, in gebruik worden genomen?

Wat zal letterlijk het gevolg zijn van het feit dat er nog geen goed systeem is en dat dit nog op zich laat wachten? Is dit overkomelijk?

Een belangrijk manco in het huidige toeslagensysteem is dat het huidige systeem niet standaard elke maand de aansluitingen oplevert. De praktijk leert dat met name bij de uitsplitsing van uitgaven en ontvangsten soms sprake is van verschillen, overigens niet van materiële aard. Dit is overkomelijk. Met behulp van queries wordt tijdelijk in deze omissie voorzien. Bij de introductie van het nieuw toeslagensysteem wordt dit probleem definitief opgelost. Overigens bevonden de door de Algemene Rekenkamer geconstateerde fouten zich alle binnen de tolerantiegrenzen. Het doel is voor het jaar 2009 met het nieuwe systeem in productie te gaan.

13

Hoe lang zal het duren voordat de geconstateerde fouten en onzekerheden, waarover de Algemene Rekenkamer rapporteerde, zijn opgelost, mede gelet op het door de regering gebruikte argument «te weinig tijd»?

De door de Algemene Rekenkamer geconstateerde fouten en onzekerheden moeten worden onderscheiden in fouten en onzekerheden wat betreft de *rechtmatigheid* en fouten en onzekerheden wat betreft de *deugdelijke weergave*.

De geconstateerde fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid zullen in beginsel allemaal in 2008 worden opgelost. Uitzondering betreffen met name de onrechtmatigheden bij het naleven van de Europese aanbestedingsregels (achteraf niet herstelbaar) en deels de geconstateerde onrechtmatigheid bij de inkomstenbelasting (omdat in verband met het ontbreken van een nieuw feit niet nagevorderd kan worden). De fouten en onzekerheden in de financiële verantwoording 2007 (deugdelijke weergave) kunnen uiteraard niet meer opgelost worden.

14

Waarom is de informatie over de Europese aanbestedingen in het jaarverslag van Financiën anders weergegeven dan op andere departementen? Wat zijn de oorzaken van de verschillen in aanbestedingen tussen de departementen onderling? Wat is de oorzaak van het verschil van ongeveer 16 miljoen euro tussen de 187,6 miljoen in Rijk verantwoord 2007 (blz. 25) en de ruim 171 miljoen wanneer de jaarverslagen bij elkaar worden opgeteld? Hoe is de 11,4 miljoen verdeeld over de departementen en zijn deze al meegerekend in de bedragen vermeld in de andere jaarverslagen?

Financiën heeft geen specifieke informatie opgenomen omdat de tolerantiegrens niet was overschreden. Er zijn andere departementen die alle fouten bij de aanbestedingen opnemen.

De oorzaken van de verschillen liggen met name bij de niet meegenomen begrotingen IIA, IIB, IV, (deels IXB) en A, zie onderstaande tabel.

begroting	Rijk verantwoord			Ontvangen specificatie bij vraag		
	fout	onzeker	totaal	fout	onzeker	totaal
IIA Staten-Generaal	1,8		1,8			
IIB Overige HoCoSta's	0,4		0,4			
III AZ	0,3		0,3	0,275 656		0,275 656
IV Koninkrijksrelaties	0,5		0,5			
V Buiza	2,2		2,2	2,1892		2,1892
VI Justitie	24,1	9,9	34	24,1	9,9	34
VII BZK	1,8		1,8	2		2
VIII OCW	0,6		0,6	0,575		0,575
IXB Financiën	30,5	11,4	41,9	30,5		30,5
X Defensie	52,7	2,8	55,5	52,7	2,8	55,5
XI VROM	0,8		0,8	0,8		0,8
XII VenW	5,3		5,3	5,3		5,3
XIII EZ	0,3		0,3	0,3		0,3
XIV LNV	13,4		13,4	13,382 286		13,382 286
XV SZW	6,5	0,3	6,8	6,5	0,3	6,8
XVI VWS	17,1	2,6	19,7	17,1	2,6	19,7
A infrastructuurfonds	2,3		2,3			
totaal	160,6	27	187,6	155,722 142	15,6	171,322 142

Het grootste deel van het genoemde bedrag van € 11,4 miljoen betreft contracten die zijn afgesloten door VROM (€ 4,5 mln.) en Defensie (€ 4,2 mln.). Deze bedragen worden niet meegerekend als onzekerheid in de andere jaarverslagen omdat de systematiek bij (fouten en) onzekerheden voorschrijft dat deze worden toegerekend aan de betreffende begrotingsuitgave, in casu IXB.

15

Kan de regering aangeven wat het gewenste beveiligingsniveau precies is voor de ICT systemen?

Het gewenste beveiligingsniveau kan variëren. Afhankelijk van de soort informatie zijn er drie niveaus van beveiliging: hoog, midden, laag. Bij het toedelen van autorisaties aan medewerkers wordt uitgegaan van het «need to know» principe; medewerkers hebben toegang tot informatie als ze die voor hun werk nodig hebben.

16

Waaruit blijkt dat de noodzakelijke aansluitingen tussen beschikkingssystemen en betaalsystemen voortvarender door de belastingdienst kunnen worden aangepakt?

De opmerking van de Algemene Rekenkamer komt voort uit het feit dat pas begin 2008 de aansluitingen tussen de beschikkingssystemen en betaalsystemen bij toeslagen zijn gemaakt. De Belastingdienst zal dit in 2008 periodiek gaan doen. Overigens zij opgemerkt dat alle overige aansluitingen wel gewoon zijn gemaakt.

17

Hoe kan het dat de ARK in haar rechtmatigheidsonderzoek 2007 vaststelde dat er geen onvolkomenheid meer is op het gebied van de afscherming van gegevens, terwijl de auditdienst van het ministerie van Financiën tot een andere conclusie komt?

Over 2006 heeft de Algemene Rekenkamer een onvolkomenheid gerapporteerd op het punt van het beleid inzake de afscherming van enkele honderden belastingplichtigen en op het punt van het bespreken van integriteitincidenten op de werkvloer. Dit punt is naar tevredenheid van

zowel de Algemene Rekenkamer als de Auditdienst Financiën opgelost. Het onderzoek dat de Auditdienst Financiën in 2007 heeft gedaan, waarop het tweede deel van de vraag doelt, betreft een ander punt, te weten de naleving van de algemene controlemaatregelen, in het bijzonder het beheer van de autorisaties.

18

Waarom is de verantwoordelijkheid voor de interne controle om risico's van het onvolledig verwerken van gegevens tegen te gaan niet formeel belegd binnen de belastingdienst?

De verantwoordelijkheid voor de interne controle om risico's van het onvolledig verwerken van massale gegevens tegen te gaan is in functionele zin belegd bij het onderdeel Centrale Administratie (B/CA). De daadwerkelijke verwerking van de massale gegevens vindt plaats binnen het onderdeel Centrum voor informatie- en communicatietechnologie (B/CICT); in de praktijk ziet dit dienstonderdeel erop toe dat massale gegevens volledig verwerkt worden. Deze werkwijze is niet schriftelijk geformaliseerd.

19

Vallen de werkzaamheden van B/CICT onder de verantwoordelijkheid van de belastingdienst?

Ja. B/CICT is één van de onderdelen van de Belastingdienst.